

Omaishoitajaliiton lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Omaishoito osana hoivan kokonaisuutta

Omaishoitajaliitto kannattaa sosiaali- ja terveystalvaeluiden järjestämistä laajapohjaisemmin kuin nykyisin. Se mahdollistaneee paremmin palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja laatua. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon integroiminen näkynee hyvinvoinnin edistymisenä hoidettavalle ja edistaneee siten omaishoitajan pärjäämistä tehtävässään.

Liitto korostaa, että omaishoito tulee ymmärtää keskeisenä osana hoivan kokonaisuutta. Omaishoitoa tulee tarkastella strategisemmin, laaja-alaisena yhteiskuntapolitiittisena kysymyksenä. Liitto pitää tärkeänä, että sote-lakipaketin yhteydessä linjataan omaishoidon kansallisesta strategiasta ja kehittämisenestä. Sotu-uudistuksen ja työlainsäädännön kehittämisen tulee osaltaan myös varmistaa sitä, että monimuotoisen omaishoidon ympärille rakentuu oikeudenmukainen ja toimiva kokonaisuus.

Lausunnossaan liitto painottaa, että omaishoito tulee olla vahvasti esillä maakunta- ja palvelustrategiassa sekä hyvinvointikertomuksissa. Sipilän hallituksen I & O -kärkihankkeen johtopäätökset tulee ottaa maakunnallisten omaishoidon linjausten pohjaksi. Sosiaali- ja terveysministeriön tulee myös varmistaa neuvotteluissa maakuntien kanssa, että omaishoito näkyy näissä vahvasti, muuten on vaarana, että omaishoito ei saa sille kuuluvaa arvoa ja asemaa.

Liitto pitää tärkeänä, että kansallinen yhdenvertaisuus omaishoidon tuen tasoon, saatavuuteen ja myöntämisperusteisiin toteutuu. Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea esitti jo vuonna 2012 huomionsa Suomen valtiolle siitä, että kunnilta puuttuu selkeä velvoite tarjota joko tukea omaishoitajille tai vaihtoehtoisesti muuta palvelua ikääntyneille. Komitean mukaan tämä on johtanut epätyydyttävään omaishoitajien tukemisen kokonaistilanteeseen kunnissa. Lausunnossaan liitto esittää, että maakunnille laaditaan valtakunnallinen ohjeistus omaishoidon tuen myöntämiseen ja tuen soveltamiseen.

Omaishoitajaliiton selvityksen mukaan omaishoito ei näy riittäväällä tavalla alkaneissa sote-keskushankkeissa. Tämä voi johtaa siihen, että omaishoidon kehittäminen ei tule olemaan keskeisenä osana sote-keskusten toimintaa. Omaishoitajaliitto peräänkuuluttaa uusia keinoja ja tarvittaessa normiohjausta, jotta omaishoidon kehittämiseen tarkoitetut resurssit ohjautuvat asianmukaisesti.

Omaishoitajaliitto vaatii lausunnossaan järjestöjen tarjoaman tuen parempaa kiinnittämistä sote-kokonaisuuteen maakunnissa. Järjestöjen ja kuntien sekä maakuntien rajapinta jää epäselväksi lakikokonaisuudessa ja näiden toimijoiden rooleja suhteessa toisiinsa pitää selkiyttää. Järjestöjen kautta toteutettu asukas- ja asiakaslähtöinen kehittämis- ja innovaatiotoiminta on tuotava keskeiseksi osaksi maakunnan omaa kehittämistoimintaa.

Liitto muistuttaa, että omaishoito ei saa olla oletus, vaan sitä tulee tarkastella systemaattisesti osana suomalaista hoivapalvelujärjestelmää. Omaishoitajien työlle tulee osoittaa riittävää tukea ja luoda uusissa rakenteissa omaishoidolle oma tunnustettu ja turvattu paikkansa yksilöiden hoivan tuottamisen kokonaisuudessa.

Lähellä ja tukena